

С.Є. ФЕДИК

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

М.В. ПАРАСЮК

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ПЕРЕБІГУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Стрімкі зміни процесуального законодавства України, які відбулися з 15 грудня 2017 року докорінно змінили процесуальну процедуру розгляду справ в судах України. Це стосується більшості інститутів цивільного процесуального права України, адже законодавство у сфері цивільного процесу зазнало докорінних змін.

Як відомо, запорукою захисту прав і свобод людини є реальна можливість забезпечити захист порушених справ у суді своєчасно і у справедливий спосіб. Своєчасність розгляду справ у судах пов'язана із питанням реалізації усіх можливостей цивільного судочинства у строки, які передбачені нормами цивільного процесуального права.

Нажаль у судовій практиці України наявні факти доволі тривалого розгляду справ у судах, що призводить до недовіри з боку громадян судовій гілці влади. Однак з точки зору права, реальний строк розгляду справи не завжди збігається із його процесуальним строком, і тут мова йтиме про випадки зупинення перебігу процесуальних строків, коли справа у суді розглядається близько півроку з моменту відкриття провадження у справі, однак з правової позиції можна стверджувати, що справа розглядається без порушення строків на такий розгляд.

Як відомо, у процесі підготовчого провадження сторони вправі заявити клопотання про проведення експертизи, що сприяє повноті, всебічності та об'єктивності судового розгляду, а процедура проведення експертизи регламентована ст. ст. 102 – 113 Цивільного процесуального кодексу України [1].

Однак із призначенням експертизи пов'язане питання можливості зупинення провадження у справі, що є, в свою чергу, причиною зупинення перебігу процесуальних строків.

Відповідно до положень ст. 252 Цивільного процесуального кодексу України, призначення експертизи є не обов'язком, а правом суду зупинити провадження [1]. Саме з цим пов'язане питання своєчасності розгляду справи у суді, адже суддю ніхто не може зобов'язати зупинити провадження у разі призначення проведення експертизи. Однак зупинити провадження у справі у випадку призначення експертизи, а відтак і зупинити перебіг процесуальних строків є в першу чергу в інтересах самого суду, адже експертиза може проводитись доволі тривалий час, що може вийти за межі відповідного строку, призначеного на безпосередній розгляд справи у суді, а тому суд, вирішуючи питання про призначення експертизи, швидше за все в ухвалі про призначення експертизи зазначить і про зупинення провадження у справі.

Із зупиненням провадження у справі, а відповідно і з зупиненням перебігу процесуальних строків пов'язане ще й питання недопущення судом зловживанням процесуальними правами сторонами процесу, адже сторона, яка зацікавлена не стільки в результаті розгляду справи, а в процесі затягування самої справи, може навмисно подавати клопотання про проведення експертизи з метою, щоб суд був вимушений з об'єктивних причин в реальному часі розглядати справу доволі тривалий час.

Проблема зловживання процесуальними правами не нова у судовій практиці України, адже нерідко представники по справі у судах застосовують положення Цивільного процесуального кодексу України не з метою досягнення реальних цілей, як скажімо скористатися можливістю, передбаченою законодавством в частині проведення експертизи не з метою проведення самої експертизи, а з метою штучного затягування процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18. 03. 2004. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>